

REZUMAT NON TEHNIC
La Raportul de mediu pentru
POR VEST 2021-2027

(a) un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante;	Programul Operațional Regional POR Vest 2021-2027 este realizat conform regulamentelor europene care vizează Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), fiind integral finanțat din acesta. Prioritățile de investiții ale programului se aliniază obiectivelor politicii de coeziune ale Uniunii Europene preluate din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize. Fiecare prioritate urmărește unul sau mai multe obiective specifice definite în Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune. Principalul obiectiv al programului este consolidarea coeziunii și asigurarea unei dezvoltări echilibrate la nivelul teritoriului printr-o serie de obiective specifice (11 obiective specifice) corespunzătoare celor 5 obiective de politică stabilite de Comisia Europeană pentru perioada 2021-2027 și 8 priorități: • <i>O Europă mai competitivă și mai inteligentă prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale:</i> ➤ <u>Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice</u> - OS a (i) <i>Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;</i>- OS a (ii) <i>Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;</i>- OS a (iii) <i>Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;</i>- OS a (iv) <i>Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.</i> ➤ <u>Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată</u>

- OS a(ii): Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

• O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile:

➤ **Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**

- OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

➤ **Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă**

- OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.

• O Europă mai conectată prin creșterea mobilității:

➤ **Prioritatea 5 : O regiune accesibilă**

- OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

• O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale:

➤ **Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă**

- OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.
- OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

• O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale:

➤ **Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni**

- OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în

domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

➤ **Prioritatea 8 - Asistență Tehnică**

Obiectivele strategice de dezvoltare pe termen lung ale Regiunii Vest , respectiv ale programului POR Vest 2021-2027 sunt:

- Dezvoltarea ecosistemului regional de cercetare, dezvoltare și inovare, care să genereze și să susțină creșterea economică sustenabilă
- Pregătirea întreprinderilor din Regiunea Vest pentru un viitor digital
- Susținerea autorităților publice locale în utilizarea tehnologiilor digitale și inovative pentru interacțiunea cu cetățenii și mediul de afaceri
- Creșterea numărului de IMM-uri în regiune, a competitivității și productivității acestora, prioritar în domeniile de specializare inteligentă, inclusiv prin acces la structuri instituționale și servicii avansate de sprijin
- Diversificarea și perfecționarea competențelor și abilităților specifice
- Combaterea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanțelor energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul clădirilor.
- Dezvoltarea unor ecosisteme urbane sănătoase
- Creșterea capacității, calității și atractivității transportului public de călători, precum și a modurilor alternative de transport prietenoase cu mediul
- Îmbunătățirea accesului la educație de calitate, prin oferirea de condiții moderne de învățare, precum și dezvoltarea aptitudinile populației școlare, în corelare cu specificul economic regional
- Valorificarea resurselor turistice naturale existente în stațiunile turistice acreditate
- Revitalizarea obiectivelor de patrimoniu cultural, sprijinirea de facilități de infrastructuri culturale publice în scopul dezvoltării unei oferte culturale regionale
- Consolidarea rolului orașelor și municipiilor Regiunii Vest în rețeaua urbană națională și regională
- Creșterea conectivității și accesibilității în și din Regiunea Vest, a siguranței deplasărilor, precum și decongestionarea și fluidizarea traficului în marile aglomerări urbane.

In ceea ce privește legăturile cu alte planuri si programe ale POR Vest 2021-2027, menționăm:

- POR Vest 2021-2027 este corelat cu **Strategia UE pentru Regiunea Dunarii (EUSDR)**. Toate proiectele care vor fi finanțate vor contribui într-un anumit mod și măsură la realizarea obiectivelor EUSDR. Conexiunile dintre zona vizată de program și Regiunea Dunării pot să fie analizate în următoarele domenii principale: mobilitate, energie, mediu, riscuri și dezvoltare socio-economică.
- POR Vest 2021-2027 este corelat cu **Programul Operational Dezvoltare Durabilă – (PODD) 2021-2027** și va încerca să creeze sinergii și complementarități cu aceasta prin corelarea rezultatelor proiectelor în ceea ce privește : economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului , adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare a energiei.
- POR Vest 2021-2027 este corelat cu **Programul Operational Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027** prin sprijinirea și definirea ecosistemului CDI regional prin investiții în crearea și dezvoltarea de unități care desfășoară activități specifice de CDI, indiferent de forma juridică a acestora. Se vor crea și dezvolta organizații și infrastructuri de CDI, în strânsă corelare cu nevoile reale ale pieței definite de Strategia Regională de Specializare Inteligentă (RIS3). De asemenea se va crea și operaționaliza Agenția Regională de Inovare (ARI) și se vor crea și operaționaliza 4 Centre de competență în domeniile de specializare inteligentă regionale.
- POR Vest 2021-2027 este corelat cu **Programul Operational Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027**, având în vedere că acțiunile din POR Vest vizează îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale prin dotarea unităților de învățământ, prin prioritizarea aducerii unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea/extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința și densitatea demografică.
- POR Vest 2021-2027 prin intervențiile propuse la OS b(viii) și OS c (iii) este complementar cu **Programul Operational Transport (POT) 2021-2027** .
- POR Vest 2021-2027 este corelat cu **Programul Operational Tranzitie Justa (POTJ) 2021-2027** în ceea

	ce privește investițiile în activități de cercetare și inovare, transfer tehnologic, tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse, reducerea poluării și consolidarea economiei circulare, reducerea poluării și consolidarea economiei circulare, creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată, dezvoltarea spiritului antreprenorial, IMM-urilor a cercetării și inovării și a digitalizării. • POR Vest 2021-2027 este corelat cu Programul Operational Sanatate (POS) 2021-2027 prin intervențiile propuse în OS a(i), OSa (iii), OS a(iv). De asemenea POR Vest 2021-2027 este corelat cu: Strategia pentru Dezvoltarea Regională a Regiunii Vest 2014-2020, Strategia de Dezvoltare a Județului Arad pentru perioada 2014-2020, Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Timiș 2015 -2020/2023, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Caraș-Severin 2015-2020, Strategia de Dezvoltare Urbana 2015-2023 Polul de Creștere Timișoara, Strategia Integrată pentru Dezvoltare Urbana a Municipiului Deva 2014-2023, Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Reșița 2015-2025, Planurile de Mobilitate Urbana Durabilă ale municipiilor Timișoara, Arad, Deva, Reșița, cat și cu Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor ale celor 4 județe: Arad, Caraș Severin (2020-2025) Hunedoara (2020-2025) , Timiș (2019-2025) și cu Planurile de Menținere a Calității Aerului în Județele: Timiș (2017-2022), Arad (2016-2021), Hunedoara (2016-2021), Caraș-Severin 2020-2024.
(b) aspecte relevante ale situației ecologice și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului	În cazul în care POR Vest 2021-2027 nu s-ar implementa, ar persista în regiunea Vest problemele identificate de tipul: ➤ poluarea zonelor urbane datorate consumului ridicat de energie în clădirile publice și rezidențiale, ➤ aglomerările urbane nu reușesc să facă față în manieră tradițională provocărilor de mobilitate, securitate și accesului la servicii publice care să îmbunătățească semnificativ calitatea vieții. ➤ prezența arealelor urbane degradate și suprafețe reduse de spațiu verde în mediul urban, ➤ congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate ➤ infrastructură rutieră regională aglomerată, slab dezvoltată și insuficient conectată la rețeaua TEN-T

	➤ atractivitatea și competitivitate scăzute a centrelor urbane, în raport cu rolul lor în rețeaua urbană națională și regională, precum și deficiențe în asigurarea unor servicii urbane de calitate. ceea ce pe termen lung ar determina o degradare a calității mediului .
(c) caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate semnificativ;	Principalele caracteristici ale mediului ale unor zone care ar putea fi afectate semnificativ pot fi caracterizate astfel: Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite din surse fixe (utilaje, instalații, inclusiv de ventilație, etc), din surse difuze de poluare și surse mobile (traficul rutier) cu preponderență în marile orașe, precum și emisiile rezultate din transportul poluanților pe distanțe lungi. Aerul este factorul de mediu cel mai important pentru transportul poluanților, deoarece constituie suportul pe care are loc transportul cel mai rapid al acestora în mediul înconjurător, astfel că supravegherea calității atmosferei este pe primul loc în activitatea de monitorizare. La nivelul Regiunii Vest, supravegherea calității aerului s-a realizat prin intermediul sistemului automat de monitorizare a calității aerului, format din 21 stații automate amplasate în cele 4 județe, conform criteriilor prevăzute în Ord.592/2002, abrogată ulterior de către Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător. Cauzele posibile ale depășirilor pot proveni din următoarele surse: industria locală, inclusiv producerea de energie termoelectrică, precum și utilizarea la încălzirea locuințelor individuale a combustibililor solizi, la care se adaugă și traficul rutier. Depășirile s-au înregistrat pe fondul unor condiții meteo nefavorabile unei bune dispersii a poluanților (ceață, calm atmosferic). În concluzie la nivelul Regiunii Vest ca urmare a datelor din rapoartele de monitorizarea a calității mediului la nivelul județelor Arad, Caraș Severin, Hunedoara și Timiș rezultă : ➤ S-a menținut calitatea aerului înconjurător în zonele și aglomerările în care nivelul poluanților s-au situat și în anii precedenți sub valorile limită pentru protecția sănătății populației, ➤ S-au înregistrat reduceri ale nivelurilor de dioxid de sulf pentru zonele HD-3 - jud. Hunedoara. ➤ Nivelul concentrațiilor de particule în suspensie este în continuare ridicat în aglomerările Timișoara unde s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită peste numărul

prevăzut și ale valorii limite anuale la unele stații urbane de trafic și industriale.

Aglomerarea Timișoara este una din zonele pentru care au fost raportate depășiri ale valorilor PM_{10} . În baza Programului Integrat de Gestionare a Calității aerului în județul Timiș, aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Timiș nr 55/31.05.2010, a transmis instituțiilor ce au atribuții și responsabilități în gestionarea calității aerului, punerea în aplicarea a „Programului integrat de gestionare a calității aerului pentru Aglomerarea Timișoara, Comuna Remetea Mare și Comuna Șag din județul Timiș”. Astfel măsurile cuprinse în program vizează: fluidizarea traficului, încurajarea transportului în comun, mărirea suprafeței spațiului verde, utilizarea mijloacelor de transport nepoluante, măsuri care vizează emisiile produse de autovehicule, îmbunătățirea activității de salubritate a orașului și în ultimul rând utilizarea energiilor neconvenționale.

- Nivelul Concentrațiilor de dioxid de azot este în continuare ridicat în aglomerările din județul Timiș la stația de trafic TM-1 și TM-5 în perioada 2018-2019 și din județul Hunedoara la stația de trafic HD-1 în anul 2019,
- În ceea ce privește Ozonul s-a remarcat o tendință de creștere a concentrațiilor acestuia în ultimi 3 ani de observație (în special în zona marilor aglomerări urbane precum Timișoara și Arad).

Schimbările climatice, rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creșterea populației globului, de creșterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană și de schimbări ale tehnologiilor și ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei datorită efectului de seră, care va avea un impact important asupra mediului și activităților economico – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între caniculă severă/secetă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evidentă.

Potrivit Raportului privind starea mediului în România, variabilitatea climatică va avea efecte directe asupra unor sectoare precum agricultura, silvicultura, gestionarea resurselor de apă, va conduce la modificarea perioadelor de vegetație și la deplasarea liniilor de demarcație dintre păduri și pajiști, va determina creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme (furtuni, inundații, secete). Schimbările în regimul climatic din România se încadrează în contextul global, ținând seama de condițiile regionale: creșterea temperaturii va

	fi mai pronunțată în timpul verii, în timp ce, în nord-vestul Europei creșterea cea mai pronunțată se așteaptă în timpul iernii. Este evident că sectorul energetic contribuie cu aproximativ 70% din emisiile de gaze cu efect de seră și este, fără îndoială, sectorul prioritar pentru reducerea emisiilor. Emisiile produse de sectorul transporturilor, deși până acum se ridică la doar cca 12% din totalul emisiilor de GES, se află într-o creștere rapidă - până la 36% din 1990. Această tendință ascendentă va continua probabil și pe viitor și, prin urmare, acestui sector va trebui să i se acorde mare atenție în vederea controlării creșterii emisiilor de GES. Este sectorul complex și foarte diversificat, atât în ceea ce privește măsurile de reducere, cât și cele de adaptare la schimbări climatice. Sectorul forestier al regiunii preponderent în județele Caraș Severin și Hunedoara reprezintă un absorbant de carbon, al cărui rol este important în domeniul schimbărilor climatice. În ceea ce privește poluarea solului la nivelul Regiunii Vest rezultă că pe teritoriul celor 4 județe din aria Programului, în urma evaluărilor sunt următoarele concluzii: județul Hunedoara deține cele mai multe situri contaminate, în număr de 41, datorită fostei zone miniere, urmat de județul Caraș-Severin, în număr de 33 de situri contaminate, tot datorate în mare parte industriei miniere/extractive și industriei prelucrătoare. Celelalte două județe, respectiv Timiș deține 2 situri contaminate, urmat de județul Arad cu 10 situri contaminate. În ceea ce privește siturile potențial contaminate, județele care dețin cele mai multe astfel de situri sunt: Arad cu un număr de 24 de situri potențial contaminate, urmat de județul Caraș-Severin cu un număr de 9 de situri potențial contaminate, și de județul Timiș cu un număr de 7 de situri potențial contaminate. Județul Hunedoara nu deține nici un sit potențial contaminat.
(d) orice problemă de mediu existentă care este relevantă pentru plan sau program, inclusiv, în special, cele care sunt legate de orice zonă de importanță specială pentru mediu, cum ar fi zonele desemnate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE;	Subiectul biodiversitate este important în contextul POR VEST 2021-207 , mai ales pentru a Prioritatea 5 : O regiune accesibilă, Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă și Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni . În cazul Priorității 5: O regiune accesibilă. Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și a mobilității transfrontaliere, investițiile propuse a se realiza se referă la modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T; crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu

	rețeaua TEN-T; construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; decongestionarea traficului în marile orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea/ modernizarea/ reabilitarea de pasaje / noduri rutiere și construirea de pasarele pietonale, de pasaje/noduri rutiere și construirea de pasarele pietonale. Posibilele proiecte care ar putea să se implementeze în ariile naturale protejate de interes comunitar sau în apropierea acestora prin POR Vest 2021-2027 sunt reprezentate de : ➤ Modernizare rețea rutieră în zona de Nord a județului Arad: Tronson DJ 794 km 4+200 - 21+400 și 23+100 - 25+800, DN 79 Mișca-Apateu-Berechiu (20,00 km), Tronson DJ 709 km 60+000 - 75+942 Cermei - Limită Județ Bihor (15,96 km), Tronson DJ 793 km 22+500 - 32+500 Cermei – Beliu (10,02 km), Tronson DJ 793 km 14+300 - 21+300 Șepreuş – Cermei (6,97 km), Tronson DJ 709 km 39+200 - 45+500 Seleuş -Șicula (6,35 km), Tronson DJ 709 km 45+500 – 60+000 Șicula – Gurba – Cermei (14,5 km) care traverseaza siturile de importanță comunitară ROSCI 0350 și ariile de protecție avifaunistică ROSPA0014 și ROSPA0015 (județul Arad) ➤ Modernizare DJ 571 – Intersecție DN57 – Moldova Nouă- Cărbunari- Sasca Montană- Ciuchici (intersecție DN57) care se suprapune pe UAT-uri Moldova Noua, Carbuări, Sasca Montană, Ciuchici, și traverseaza ariile protejate de interes comunitar: ROSCI0031 Cheile Nerei Beușnița, ROSCI 0206 Porțile de Fier și ROSPA (județul Caras-Severin) ➤ De asemenea este prevăzut a se realiza Reabilitarea Centrului de Agreement Costești în Situl Natura 2000 ROSCI0087 Grădiștea Muncelului – Cioclovina Prin respectarea măsurilor impuse atât in timpul amenajărilor cât și în perioada de funcționare integritatea siturile Natura 2000 nu va fi afectată.
(e) obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau de stat membru, care sunt	In timpul elaborării POR Vest 2021-2027 au fost stabilite următoarele obiective de protecție de mediu care au stat la baza evaluării: Aer: OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;OM.2

relevante pentru plan sau program și modul în care acele obiective și orice considerații de mediu au fost luate în considerare în timpul elaborării lui;	Îmbunătățirea calității aerului prin solutii de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc); Apă (de suprafață și subterană) : OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea si reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigura conectivitatea directa sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă); Sol : OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate; Schimbări climatice: OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE; Biodiversitate : OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate; Peisaj: OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului Aspecte culturale: OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale; Conservarea resurselor naturale : OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile; Deșeuri : OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri; Populație și sănătate umană : OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții; Transport : OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile Eficiență energetică: OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
f) posibilele efecte semnificative asupra mediului (1), inclusiv asupra unor chestiuni cum ar fi biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii de climă, bunuri materiale, patrimoniul	Prioritățile, măsurile și intervențiile <i>Programului Operațional Regional Vest 2021-2027</i> vor avea un impact general pozitiv asupra mediului. Spațiile verzi pierd deseori în competiția pentru terenuri, deoarece ponderea populației care trăiește în zonele urbane continuă să crească. Programul își propune să inverseze aceste tendințe și să oprească pierderea ecosistemelor urbane verzi. Promovarea ecosistemelor sănătoase și a soluțiilor bazate pe natură ar trebui să fie integrate sistematic în planificarea urbană, inclusiv în spațiile publice.

cultural, inclusiv patrimoniul arheologic și arhitectural, peisajele și interacțiunile între acești factori;

În orașele din Regiunea Vest transportul în comun este marcat de dificultăți. În cea mai mare parte acestea se datorează unui parc de mijloace de transport uzat fizic și moral, a unei rețele de străzi orășenești care datează de mai mulți zeci de ani având o lărgime insuficientă pentru a asigura un trafic fluent în condițiile creșterii numărului de automobile. În ceea ce privește mersul cu bicicleta, există infrastructură pentru bicicliști în unele orașe, dar este în general neregulată, nu formează o rețea unitară și este de multe ori prost întreținută. Programul vine în întâmpinarea problemelor prezentate mai sus, în mod direct, prin măsuri concrete de îmbunătățire a acestui domeniu și cu efecte pozitive asupra mediului (diminuarea poluanților rezultați din trafic, îmbunătățirea calității aerului, reducerea zgomotului în aglomerațiile urbane etc).

În majoritatea orașelor și municipiilor, deficitul de infrastructură se reflectă într-o mobilitate redusă, trafic de tranzit ridicat la nivelul a numeroase localități care nu beneficiază de variante de ocolire, timpi mari de așteptare în trafic etc. Pentru a putea asigura condiții sigure de deplasare în mediul urban dar și pentru a putea dezvolta proiecte de mobilitate urbană va fi nevoie de susținerea procesului de modernizare a infrastructurii de transport rutier.

Nivelul scăzut de monitorizare a solului, apei și al poluării aerului contribuie la o informare insuficientă a populației cu privire la nivelul poluării din comunitățile lor.

Programul investește în acțiuni și măsuri de creștere a nivelului de informare publică pentru protejarea mediului, sănătății și pentru responsabilizarea cetățeanului.

Deși centrele urbane situate în zona programului sunt importante, totuși, amprenta lor de carbon este încă semnificativă datorită utilizării de mașini foarte poluante, sisteme de încălzire nesustenabile, împreună cu măsuri insuficiente de eficiență energetică. Acesta este motivul pentru care programul propune acest obiectiv specific, pentru finanțarea investițiilor în infrastructura ecologică din zonele urbane și pentru finanțarea măsurilor de sensibilizare a populației rezidente.

Viziunea dezvoltării turismului în regiunea Vest corespunde Obiectivului specific "încurajarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și inclusivă, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane". Pentru a exploata acest potențial, cadrul de acțiune implică cinci direcții de acțiune care vizează: a) reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane prin investiții în spații verzi, infrastructurii de mobilitate, locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice b)

	conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare; c) modernizarea infrastructurii culturale d) dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică;
(g) măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și, pe cât posibil, echilibrarea oricăror efecte adverse asupra mediului prin punerea în aplicare a planului sau programului;	Prevenirea și reducerea cât de complet posibil a efectelor adverse asupra mediului pot fi realizate prin considerarea evaluării de mediu în toate etapele de pregătire și implementare ale <i>Programului</i> și anume: Evaluarea strategică de mediu va fi luată în vedere la realizarea și implementarea planurilor de rang inferior ce vor intra sub incidența prevederilor <i>Programului</i>; Proiectele propuse a fi realizate, cu impact asupra mediului, vor trebui evaluate din punct de vedere al impactului asupra mediului, proces ce se va realiza în conformitate cu cerințele legislației naționale în vigoare. - Concomitent cu evaluările de impact, se va realiza și evaluarea cumulativă. Impactul cumulativ poate fi rezultatul unei serii de situații asociat cu interacțiunea dintre proiecte de dezvoltare similare sau cu acumularea de diferite efecte într-o anumită zonă. Astfel, evaluarea de impact realizată la nivel de proiect nu este suficientă pentru identificarea gamei largi a efectelor cumulative asupra mediului generată atât e presiunile existente, cât și de noile proiecte propuse prin <i>Program</i>; - Evaluările de impact pentru proiectele promovate de <i>Program</i> vor avea la baza date reale, sigure, obținute inclusiv prin măsurători efectuate direct în teren și obținute prin prelucrarea acestor date privind starea inițială a mediului în aria proiectului. Acest lucru va permite luarea celor mai bune decizii, inclusiv monitorizarea ulterioară a efectelor cauzate de implementarea proiectului. Pentru implementarea unor tipuri de investiții din cadrul <i>Programului Operațional Regional Vest 2021-2027</i> se propune un set de măsuri cu caracter general: ➤ MG1 – Etapizarea lucrărilor de construcție a proiectelor din aceeași zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente și corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor pentru alte strategii, planuri și programe;

	➤ MG2 – Luarea în considerație a tuturor aspectelor care privesc etapa de construcție în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de șantier, construcția de drumuri tehnologice, asigurarea utilităților până la zonele în care urmează să se facă pregătirea terenului pentru construcții (defrișări dacă sunt absolut necesare pentru realizarea proiectului, excavări, terasamente), carierele și/sau balastierele pentru obținerea materiilor prime, etc.; ➤ MG3 -Evitarea amplasării proiectelor în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate; în cazul în care acest fapt nu poate fi evitat, stabilirea măsurilor corespunzătoare conform planurilor de management ale ariilor protejate sau prin aplicarea măsurilor de evitare, reducere, compensare a efectelor semnificative asupra mediului stabilite în cadrul procedurii de evaluare adecvată; ➤ MG4 -Realizarea unor planuri de management de mediu pentru proiecte astfel încât pe toată durata acestuia (etapa de proiectare, construcție și operare) să poată fi evaluate performanțele de mediu.
(h) o descriere a motivelor de selectare a alternativelor preconizate și o descriere a modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv orice dificultate întâlnită (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsa de cunoștințe teoretice în domeniu) în colectarea informațiilor solicitate;	În cadrul procedurii de reglementare strategică de mediu au fost propuse și analizate următoarele alternative. Alternativa 0 a fost comparată cu Prioritățile de Investiții selectate pentru fiecare obiectiv specific. Alternativa 1., disponibilizată publicului spre consultare în data de 01.10.2020: ✓ Avantaje : Abordarea privind dezvoltarea urbană integrată; Corelarea tipurilor de activități cu documentele strategice elaborate la nivel Regional și local SIDU, PAED, PMUD; Prima listă de idei de proiecte la nivel regional. ✓ Dezavantaje: Analiza mai puțin specifică pe fiecare Prioritate în parte și prioritizarea intervențiilor propuse. Alternativa 2. -alternativa care îndeplinește obiectivele de mediu relevante pentru program, varianta de Program POR Vest 2021-2027, fiind și varianta analizată în cuprinsul acestui Raport de Mediu: ✓ Avantaje:

Într-o abordare structurată și corelată cu obiectivele de politică ale cadrului financiar multianual 2021-2027, POR Vest își propune să abordeze dezvoltarea urbană integrată prin intermediul următoarelor tipuri de intervenții dedicate exclusiv abordării prin instrumente teritoriale integrate:

- Se are în vedere finanțarea cercetării industriale și dezvoltarea experimentală;
- În cadrul sectorului clădirilor rezidențiale se are în vedere finanțarea clădirilor multifamiliale și vor avea prioritate la finanțare blocurile de locuințe care prin intervențiile realizate vor conduce la atingerea celei mai mari rate de reducere a consumului de energie. Vor fi sprijinite investiții de tip "deep renovation", care conduc la o economie a consumului de energie de minim 60% și reducerea emisiilor gazelor cu efect de sera;
- În ceea ce privește spațiile verzi programul își propune o creștere a suprafeței de spațiu verde atât nou creată cât și reabilitată, iar investițiile vor respecta îndeplinirea măsurilor privind pactul verde european ceea ce va putea ajuta orașele din regiune să-și crească reziliența și durabilitatea;
- Referitor la prioritizarea DJ-urilor propuse spre finanțare în funcție de următoarele criterii: acces pentru populație și mediul de afaceri la rețeaua TEN-T, relevanța vis a vis de documentele strategice de la nivel regional și județean, impactul asupra dezvoltării economice la nivel regional și județean;
- Investițiile propuse pentru dezvoltarea sistemului educațional în regiune cuprind două direcții fundamentale: eliminarea inegalităților dintre mediul urban și rural din regiune, în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea facilităților educaționale oferite;
- Eliminarea inegalităților dintre mediul urban și rural din regiune, în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea facilităților educaționale oferite. Investițiile vor ține cont de nevoile reale ale beneficiarilor în funcție de nivelul de învățământ, corelat cu trendul demografic al fiecărui areal în parte. Astfel, se va urmări: creșterea standardului calității facilităților educaționale oferite de unitățile din

	mediul rural, cel puțin la nivelul standardului oferit de unitățile din mediul urban. De asemenea, s-au identificat, descris și evaluat, potențialele efecte semnificative asupra mediului ale implementării POR Vest 2021-2027, luând în considerare obiectivele și aria geografică de amplasare.
(i) o descriere a măsurilor preconizate referitoare la monitorizarea prevăzută la articolul 10;	Prin raportul de mediu au fost stabilite măsurile de reducere și monitorizare a efectelor semnificative ale impactului asupra mediului și s-au făcut recomandări în acest sens. Pentru proiectele care au urmat procedura de Evaluare a Impactului de Mediu – EIA sau Evaluarea adecvata (EA) - pentru care beneficiarii au responsabilitatea să monitorizeze intensitatea efectelor generate de proiect asupra componentelor de mediu afectate - datele privind indicatorii de monitorizare trebuie să fie furnizate de către sistemele de monitorizare stabilite prin evaluare. Aer : Se va monitoriza: - “Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării. ” Indicatorii de monitorizare sunt : spațiile verzi nou create și reabilite. - Îmbunătățirea calității aerului prin solutii de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc); Indicatorii de monitorizare sunt indicatorii privind calitatea aerului conform legislației în vigoare. Apă : Se va monitoriza: - Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea si reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigura conectivitatea directa sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; - Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă) Indicatorii de monitorizare sunt: 0 amplasamente în zone inundabile și 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei. Sol : Se va monitoriza: - Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate

Indicatorii de monitorizare sunt: Minimizarea suprafețelor cu destinație agricolă utilizate pentru realizarea infrastructurilor CDI și 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei

Schimbări Climatice: Se va monitoriza:

- Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE

Indicatorii de monitorizare sunt: Locuinte cu performanțe energetice îmbunătățite, Clădiri publice cu performanțe energetice îmbunătățite

Biodiversitate: Se va monitoriza

- Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară.

- Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate

Indicatorii de monitorizare sunt: 0 ha suprafețe habitate prioritare și 0 specii de floră și faună prioritare din siturile Natura 2000 ale Regiunii Vest.

Valori ne semnificative de suprafețe de habitate naturale și nr de specii de floră și faună comunitare din siturile Natura 2000 ale Regiunii Vest afectate .

Suprafețe spații verzi nou create și spații verzi reabilite

Peisaj: Se va monitoriza:

Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului

Indicatorii de monitorizare sunt:

Numărul siturilor culturale , turistice care beneficiază de sprijin conform indicatorilor din Program

Aspecte culturale : Se va monitoriza:

Protejarea , dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale

Indicatorii de monitorizare sunt:

Numărul siturilor culturale , turistice care beneficiază de sprijin conform indicatorilor din Program

Conservarea resurselor naturale : Se va monitoriza:

Reducerea exploatarei resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile

Indicatorii de monitorizare sunt: nr IMM-uri care introduc invatii in materie si de produse si procede conform indicatorilor de program

Gestiunea Deseurilor : Se va monitoriza

Reducerea cantitatilor de deseuri generate și creșterea gradului de reciclare/ valorificare pentru toate tipurile de deseuri

	Indicatorii de monitorizare sunt: Titularii de proiecte vor respecta prevederile OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor Populația și sănătatea umană : Se va monitoriza Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător și îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin creșterea calității vieții Indicatorii de monitorizare sunt: Nr de locuințe cu performanțe energetice îmbunătățite conform valorii indicatorilor din program Populație cu acces la infrastructură verde conform valorilor din program Capacitate material rulant ecologic conform indicatorilor din program Utilizatori de drumuri modernizate conform indicatorilor din program Utilizatori de infrastructură educațională conform indicatorilor din program Utilizatori de obiective de patrimoniu conform indicatorilor din program Transporturi : Se va monitoriza Promovarea mobilității urbane multimoale sustenabile Indicatorii de monitorizare sunt : Capacitatea materialului rulant ecologic conform indicatorilor din program Utilizatorii de drumuri modernizate conform indicatorilor din program Eficiența energetică : se va monitoriza Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră Indicatorii de monitorizare sunt : Locuințe cu performanțe energetice îmbunătățite conform indicatorilor din program Responsabili pentru implementarea planului de monitorizare este beneficiarul POR VEST 2021-2027 – respectiv ADR VEST și beneficiarii de proiecte . Monitorizarea se va realiza anual .

Concluzia generală a evaluării de mediu este aceea că POR VEST 2021-2027 va determina în principal un impact pozitiv consistent asupra mediului și sănătății umane la nivel regional și local, majoritatea acțiunilor vizând în mod direct sau indirect îmbunătățirea calității vieții și sănătății umane și a stării mediului.

1. REFERINȚE ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Strategia de Dezvoltare a Județului Arad pentru perioada 2014-2020;

2. Planul de Dezvoltare Regională Județul Hunedoara 2014-2020;
3. Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Timiș 2015-2020/2023;
4. Strategia de Dezvoltare Durabila a județului Caraș-Severin 2015-2020;
5. Strategia Integrată pentru Dezvoltare Urbană a Municipiului Deva 2014-2023;
6. Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Reșița;
7. Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Municipiul Arad 2014-2030;
8. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru polul de creștere Timișoara;
9. Plan de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul Arad;
10. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Deva;
11. Plan de Mobilitate Urbană Durabilă Municipiul Reșița;
12. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Timiș 2019-2025;
13. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Hunedoara 2020-2025;
14. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor elaborat la nivelul Județului Arad;
15. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru Județul Caraș-Severin 2020-2025;
16. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Timiș;
17. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Arad perioada 2016-2021;
18. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Hunedoara perioada 2016-2021;
19. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Caraș-Severin 2020-2024;
20. Strategia pentru Cultură și Patrimoniu Național 2016-2022;
21. Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România;
22. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Timiș;
23. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Arad;
24. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Caraș-Severin;
25. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Hunedoara;
26. Planul de Management actualizat al Bazinului Hidrografic Jiu;
27. Proiectul Planului de Management al Spațiului Hidrografic Banat (actualizat 2021);
28. Plan de Management actualizat al Spațiului Hidrografic Crișuri (2021);
29. Proiectul Planului de Management al Spațiului Hidrografic Mureș (actualizat 2021);
30. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Timiș 2020-2025;
31. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Arad 2020-2025;
32. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Hunedoara 2020-2025;
33. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru județul Caraș-Severin 2020-2025;
34. www.patromoni.ro;
35. www.mmediu.ro/categorie/schimbari-climatice/1

Întocmit:

Expert evaluator de mediu:

KVB CONSULTING & ENGINEERING

